

هفته نامه اهتمام هر هفته
در خصوص اخبار، وقایع و حواشی
تعلیم و تربیت کشور منتشر می شود.

دوشنبه ۱۰ اسفند ۱۳۹۴

شماره بیست و هشتم

در این نشریه لینک های متعددی به رنگ سبز وجود دارد که شما در صورت اتصال به اینترنت، می توانید با کلیک بر روی آن ها مطالب مورد نظرتان را در مرورگر خود مطالعه فرمایید.

پیوندها

روح تکنولوژی مدرن و جایگاه تفکر در مدارس

روش تدریس

در هرمنوتیک فلسفی گادامر

مقاله ای از مهین چناری

بازاندیشی جایگاه در مدیریت پژوهش

در آموزش و پرورش استان ها

گفتاری از مرتضی کرمانشاهی

نظریه های تربیتی و چالش های نظریه

پردازی در آموزش و پرورش ایران

مقاله ای از دکتر محمدجعفر پاکسرشت

نظام معلمي؛ ضرورت امروز، نیاز فردا

گفتاری از احمد عابدینی

یادگیری ترکیبی؛ رویکردی نوین در

توسعه آموزش و فرآیند یاددهی/یادگیری

مقاله ای از تقی زاده، فتی آذر و حبیبی

تمرکز زدایی در برنامه ریزی درسی

نوشته ای از شکوفه باصری

رویکردها و روش های

تربیت اخلاقی و ارزشی

مقاله ای از سیدمهدی سجادی

نسبت روان شناسی با تعلیم و تربیت

مقاله ای از علی اصغر احمدی

آموزش و انگیزش

منتشر شده در روزنامه سلامت

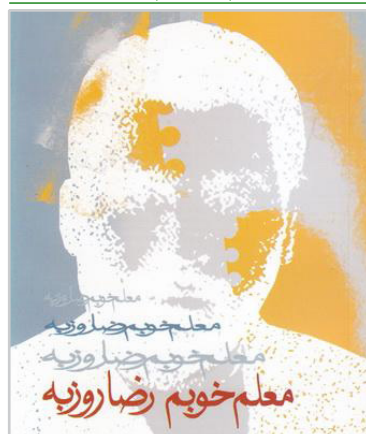
هدف این مقاله بررسی جایگاه تفکر در مدارس و تأثیر تکنولوژی مدرن در ارتقای تفکر در مدارس است. لذا ابتدا برخی از نظریات معروف درباره تکنولوژی مدرن و تأثیر آنها بر زندگی و دیدگاههای مردم به اجمال طرح می شود، سپس با نگاهی اجمالی به مؤلفه های تکنولوژی آموزشی، دیدگاه های مطرح شده در خصوص تکنولوژی مدرن به تکنولوژی آموزشی تعمیم داده شده و تأثیر تکنولوژی آموزشی بر ابعاد و زوایای مختلف زندگی دانش آموزان و به ویژه بر فکرآموزی آنان در مدارس بررسی شده و جایگاه و اهمیت تفکر و پرورش آن مورد مطالعه قرار می گیرد. در نهایت نشان داده می شود که این تکنولوژی دانش آموزان را در مسیریابی پیش می برد که آموزش تفکر در آن جای چندانی نداشته و تفکر دانش آموزان را در امور مهم زندگی شان مورد تأکید و توجه قرار نمی دهد. به این ترتیب لزوم جایگزینی یا تجدید نظر در تکنولوژی آموزشی رایج روشن شده و اهمیت برنامه های شبیه برنامه فلسفه برای کودکان و نوجوانان مشخص می گردد. برای مطالعه مشروح این گفتار (نوشته دکتر سعید ناجی) بر روی لینک مربوطه کلیک فرمایید.

برگزاری «کنگره ملی توانمند سازی جامعه در

حوزه علوم اجتماعی، روانشناسی و علوم تربیتی»

کنگره ملی توانمندسازی جامعه در حوزه علوم اجتماعی، روانشناسی و علوم تربیتی توسط مرکز توانمندسازی مهارت های فرهنگی اجتماعی جامعه در تاریخ ۱۴ اسفندماه ۱۳۹۴ برگزار می شود. محورهای کلی این کنگره همان طور که از نام این همایش مشخص است، توانمندسازی جامعه در حوزه های علوم تربیتی، روانشناسی و علوم اجتماعی می باشد.

آخرین مهلت ارسال اصل مقالات تا روز چهارشنبه مورخه ۱۳۹۴/۱۲/۱۲ می باشد. برای اطلاعات بیشتر به سایت همایش به نشانی peconf.ir مراجعه فرمایید.

کتاب حاضر بخشی از خاطرات شنیدنی ابوالفضل خدابخش از استاد رضا روزبه می باشد، که در ۵۹ صفحه، به شمارگان سه هزار نسخه و بهای ۹ هزار ریال منتشر شده است. استاد ایرانی یکی از استادان بزرگ تعلیم و تربیت اسلامی جوانان ایران در دوره معاصر است. مردی که خود جامع فضایل و صفات انسانی بود و عمرش را به تعلیم دین و دانش گذراند. علاقه مندان می توانند کتاب «معلم خوبم رضا روزبه» را به صورت اینترنتی از اینجا خریداری نمایند. همچنین می توانید از طریق شماره تلفن ۰۲۱-۶۶۲۴۶۱۱ و یا نشانی: میدان انقلاب، ابتدای خیابان آزادی، بازار بزرگ انقلاب، انتشارات اندیشه عصر اقدام به تهیه نمودن این کتاب فرمایید.

مركز توانمندسازی مهارت های فرهنگی و اجتماعی جامعه

کنگره ملی توانمند سازی جامعه در حوزه علوم اجتماعی، روانشناسی و علوم تربیتی

The first National Conference of community empowerment in the field of Social Sciences, Psychology and Educational Sciences

1

اولین اجلاس

www.peconf.ir

توانمندسازی جامعه در حوزه تربیتی:

- ◀ مدیریت، تحقیقات، برنامه ریزی و تکنولوژی آموزشی
- ◀ آموزش و پرورش - پیش دبستانی، ابتدایی، تطبیقی
- ◀ برنامه ریزی درسی و روش تدریس نوین
- ◀ مدیریت و برنامه ریزی آموزش عالی
- ◀ فلسفه و حکمت اسلامی
- ◀ تعلیم و تربیت اسلامی
- ◀ فلسفه تعلیم و تربیت
- ◀ آموزش الکترونیک

محورهای کنگره

توانمندسازی جامعه در حوزه علوم اجتماعی:

- ◀ مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی
- ◀ سیاست گذاری فرهنگی
- ◀ علوم ارتباطات اجتماعی
- ◀ دانش اجتماعی مسلمان
- ◀ پژوهش علوم اجتماعی
- ◀ سمدکاری اجتماعی
- ◀ جمعیت شناسی
- ◀ جامعه اسلامی
- ◀ رفاه اجتماعی
- ◀ مردم شناسی

مشترک هفتگی اهتمام نیستید؟ ثبت نام کنید | دانلود و مشاهده آرشیو اهتمام | اهتمام این هفته چطور بود؟ کلیک کنید

بازارتقاس باشد

www.hedayatmizan.ir

hedayatmizan@hmizan.ir

۰۲۱-۶۶۵۲۴۶۰۰

آشنایی با اهداف و تاریخچه پیدایش روش میزان

چه آموختن؟ و چگونه آموزدانند؟ از اساسی ترین سوالات عرصه تعلیم و تربیت اند که تا کنون افراد فراوانی سعی در ارائه پاسخی مناسب به آن‌ها داشته اند.

آن چه مسلم است اگر برای رسیدن به پاسخ این سوالات دنبال راه چاره ای مناسب هستیم لازم است الگوی کارا و مفید را کشف و ارائه کنیم که در آن مسیر تعلیم و تربیت به درستی ترسیم شده باشد.

گذشته ی تربیت در ایران گویای این مطلب است که اگر چه تا کنون برای حل مشکلات تعلیم و تربیت تلاش‌های فراوانی صورت گرفته ولی هرگز نتیجه‌ای مطلوب عاید نشده است تا جایی که کارشناسان امر این گونه زبان به اقرار گشوده اند که: «نظام نوین تربیت در کشور ما طی مراحل پنیانگذاری، توسعه و حتی به هنگام تلاش برای ایجاد تحول بنیادی در آن، تا کنون بر مبنای نظری مشخص، مدون، بهره مند از دستاوردهای معتبر علمی، متکی بر نظام فکری و ارزشی اسلام، هماهنگ و سازگار با خصوصیات فرهنگی، اجتماعی و بومی کشور استوار نبوده است. از این رو تلاش‌های انجام یافته طی چند دهه اخیر برای اصلاح و تحول جریان تربیت - خصوصاً نظام تربیت رسمی و عمومی (= آموزش و پرورش) - با وجود مساعی قابل تقدیری که در این خصوص به ویژه پس از پیروزی انقلاب اسلامی صورت گرفته‌اند، کم و بیش با مشکلات متعددی مواجه می‌باشند که اهم آن‌ها عبارتند از:

- مغایرت و ناسازگاری نسبی با مبانی ورزش‌های اسلامی و تعالیم تربیتی اسلام
  - بی توجهی به مقتضیات فرهنگی و ملی جامعه اسلامی ایران
  - عدم توانایی پاسخگویی نظام تربیت رسمی به نیازهای فردی و اجتماعی مرتبیان
  - عدم تعامل اثربخش نظام تربیت رسمی با سایر بخش‌های فرهنگی و اجتماعی
  - فقدان جامع نگری و دچار شدن به یک سو نگری، اصلاحات جزئی و بخشی و حتی تغییرات صوری در فرایند سیاستگذاری و برنامه ریزی و اجرا
  - فقدان ارتباط معنا دار و هم سوئی میان کوشش‌های انجام یافته با یکدیگر و در نتیجه وجود ناهماهنگی و (حتی) ناسازگاری آشکار بین سیاست‌ها و برنامه‌های اصلاحی در بخش‌های گوناگون و زمان‌های مختلف
  - ضعف ارتباط مشخص با سیاست‌ها و آرمان‌های توسعه همه جانبه در چشم انداز دراز مدت کشور»
- نیک می‌دانیم که ماندگارترین تعالیم در سنین کودکی رخ خواهد داد، پس منطقی است که اهل فن در مهندسی مسیر تربیت در این مقطع، حساسیت‌های ویژه‌ای از خویش بروز دهند. متخصصین تربیت کودکان خصوصاً مربیان مدارس ابتدایی همواره در ذهن خویش به دنبال یافتن پاسخ برخی از سوالات جدی بوده‌اند. مثلاً:
- چرا انگیزه‌ی تحصیل در دانش آموزان پس از گذشت مدتی، دچار افت می‌شود؟
  - چرا کودکان بدون تشویق و تنبیه وظایف خود را انجام نمی‌دهند؟
  - چرا ایشان با نشاط در مدرسه حاضر نمی‌شوند و اساساً مدرسه خوشانندشان نیست؟
  - چرا اکثر کودکان در شناخت و به کارگیری توانمندی‌هایشان دچار ضعف اند و خود را وابسته به اولیای خویش می‌دانند؟
  - چرا کودکان از پس حل مسائل روزمره شان بر نمی‌آیند؟
  - و چندین چرایی اساسی دیگر که همواره بر دشواری‌های کار معلمان افزوده و باعث افت کیفیت کارشان شده است.
- بر خلاف گذشته، حیطه آموزش به علت پیشرفت علم و

تکنولوژی، به حدی گسترده شده، که نه کسی می‌تواند علوم مختلف را آموزش دهد و نه کسی ادعا می‌کند آگاه به علوم و حرفه‌های گوناگون است. اگر در زمانی یادگیری به معنای کسب دانش و مهارت بود امروزه یادگیری، توان فرد در حل مسایل آموزشی و پرورشی می‌باشد. کسب علوم و فنون در دنیای پیچیده امروز، نیاز به روش‌های آموزشی نوین به جای روش‌های آموزشی سنتی و غیر کارآمد دارد. به همین جهت وظیفه دست اندرکاران تعلیم و تربیت به خصوص معلمین که در خط مقدم هدایت شاگردان به سوی کمال و رشد قراردارند، سنگین تر شده است. اما انتقال از روش تدریس سنتی به روش‌های نوین تدریس به سادگی امکان پذیر نیست، زیرا مسئولین آموزش و پرورش، مدیران، معلمین و والدین عموماً بدنبال روش‌هایی هستند که خود با آن گرفته و پرورش یافته‌اند. آن‌ها آمادگی کمی برای تحول و ایجاد روش‌های جدید تدریس دارند، زیرا روش تدریس نوین به علت نبود مسیر، مستلزم تحمل پیامدهای مبهم و عواقب نامشخص می‌باشد و قبول چنین ریسک و خطری خارج از توان بسیاری از افراد است. این محافظه کاری‌ها باعث شده تا نظام آموزشی ما فاصله زیادی بین وضع موجود و وضع مطلوب در نظام تعلیم و تربیت اسلامی داشته باشد. گریزان بودن دانش آموزان از مدرسه، دلهره امتحان، بی رغبتی معلمان و یکنواختی جلسات تدریس مصادیقی از نتایج روش سنتی تدریس است.

عوامل متعددی در گذر از نظام سنتی به نظام فعال مؤثر می‌باشند که یکی از مهمترین آنها، تغییر روش‌های تدریس معلمین است. عشق و علاقه معلمین به رسالت واقعی خویش، رشد شخصیت معنوی و حرفه‌ای در آنان، آگاهی آنان از روش‌های تعلیم و تربیت و علوم وابسته، شناخت عمیق شاگردان و اتخاذ روش‌های تدریس متناسب با ویژگی آنها، ایمان به استعدادها و خدادادی نهفته در شاگردان و تلاش برای شکوفایی آنان و تبدیل محدودیت‌های موجود در نظام آموزشی به فرصت‌ها، نمونه ای از قطع‌های پازلی است که با چینش صحیح آنها روش‌های خشک تدریس به روش فعال و پویا تبدیل می‌گردد ما باید در فعالیتهای آموزشی به این باور قلبی برسیم که وظیفه ما تنها انتقال یافته‌های دیگران به شاگردان نیست بلکه «ایجاد موقعیت مطلوب یادگیری»، «آموزش چگونه اندیشیدن و تقویت خودیادگیری»، «تفکر نقاش»، «زمینه سازی برای کسب تجارب صحیح»، «رشد اعتماد به نفس و عزت نفس»، «پرورش روحیه مشارکتی و گروهی» و «آموزش مهارت‌های زندگی» از جمله رسالت‌های مهم معلمین است.

علی رغم وجود حجم قابل توجه منابع اطلاعاتی که در اختیار بشر قرار دارد، متأسفانه در زمینه ی چگونگی استفاده و پردازش صحیح آن‌ها در ذهن، کار قابل توجهی نشده است. بر این اساس است که روش‌های تدریس مرسوم که فقط ناقل علوم است، کارایی لازم را ندارند.

موسسه فرهنگی، آموزشی هدایت میزان در حالی به عنوان نهادی خودجوش، با حضور بعضی از مجربین عرصه‌ی تعلیم و تربیت شکل گرفت، که از بدو تاسیس، ارائه‌ی پاسخ‌هایی جامع و مؤثر برای این مضلات را رسالت خویش دید. این مجموعه در سال ۱۳۷۶ با تاسیس دبیرستان کار خود را رسماً آغاز نمود و پس از آن در سال ۱۳۷۹ با افتتاح مقطع راهنمایی حوزه‌ی خدمت خویش را گسترش داد.

اما هر چه می‌گذشت اهمیت کار ریشه‌ای و بنیادین برای مسئولین مدرسه پررنگ تر می‌شد، چرا که مربیان هنگام کار با دانش‌آموزان گاه‌ها به مشکلاتی برمی‌خوردند که ریشه در گذشته‌ها داشت. تا جایی که علی رغم سختی‌های فراوان اجرایی، - با استعانت از درگاه الهی و توسل به مقربین درگاهش - تصمیم بر تاسیس مقطع دبستان گرفته شد.

در سال ۱۳۸۳ نهال دبستان میزان در غرب شهرتهران کاشته و در مهر ماه همان سال با باران لبخندهای نوآموزان پیش دبستانی و کلاس اولی، برای نخستین بار آبیاری شد.

این موسسه تلاش کرده است تا از کاستیها فرصت سازی نماید و با در نظر گرفتن چارچوب کلی نظام آموزشی از روش تدریس پیشرفته یادگیری اکتشافی که بر پرورش توانایی‌ها بنا شده، در آموزش استفاده کند. دست آوردهای این تلاش‌ها مجموعه‌ای از تجارب دلسوختگان عرصه تعلیم و تربیت و با استفاده از مبنای علمی موجود در حیطه مباحث علوم تربیتی و با تأکید بر کاربرد آنها با توجه به زمینه فرهنگ اسلامی و ایرانی است. روش غالب در این مدرسه براساس یادگیری اکتشافی هدایت شده است. در این روش شاگرد، محور و مرکز ثقل فرایند یادگیری است. در این روش یادگیرندگان تشویق می‌شوند تا به کمک پرسشها و راهنمایی‌های معلم به درک و فهم مطالب برسند. این شیوه به یادگیرندگان هم استقلال و هم مسئولیت لازم برای کشف مفاهیم و برقراری ارتباط بین آنها داده می‌شود. معلم به جای اینکه پاسخگوی تمام سوالهای شاگردان باشد، زمینه مناسب را فراهم کرده تا آنان خود به پاسخ لازم برسند. ایجاد مهارتهای خوب درک کردن مانند خوب دیدن، شنیدن و لمس کردن، جمع آوری داده‌ها، فرضیه سازی، آزمایش فرضیه‌ها، نتیجه گیری و انتقال مطالب در موقعیت‌های جدید از عناصر مهم روش یادگیری اکتشافی است. در چنین رویکردی شما دانش آموز را به مثابه دانشمند کوچکی در نظر گرفته‌اید که قادر است مشکلات خود را (اعم از علمی، مهارتی، ارتباطی، عاطفی و...) حل کند و راه را برای فعال و مؤثر بودن در آینده فراهم می‌کند. یادگیری او عمقی و در سطوح عالی شناختی است که با توجه به نیازهایش، کاربردی می‌شود. این دبستان از همان ابتدا با این شیوه ی نوین و با حرف‌هایی تازه که نشأت گرفته از علم و تجربه و تدبیر مربیان و طراحان آموزشی خویش بود کار خود را آغاز نمود و موفق شد الگوی مناسب را در عرصه‌ی عمل ارائه کند که به اذعان بسیاری از مخاطبان، نتایجی خیره کننده به همراه داشته است.

دانش آموزان این مدرسه در عین اینکه احساس آزادی زیادی دارند، بسیار هم منظم اند. آن‌ها برای یادگیری خود را مجبور نمی‌بینند و به نیکی یافته‌اند که خود مسئول کارهایشان هستند. این امر احساس مسئولیت را در ایشان بالا برده تا جایی که بدون نیاز به تشویق و تنبیه و یا تذکرات اولیا و مربیان به انجام وظایف خویش می‌پردازند.

دانش‌آموزان دبستان میزان عاشق مدرسه‌شان هستند و از بودن در آن احساس آرامش می‌کنند به حدی که تعطیلی مدرسه برایشان خوشایند نیست.

در روش میزان جنبه‌های گوناگونی مد نظر قرار گرفته که با رعایت «اصول» یازده گانه ی ذیل، روش‌های دیگر را منقح ساخته و راهکارهای آن را تبیین نموده است.

اصول مورد اشاره عبارتند از:

- ۱- اصل یادگیری اکتشافی
- ۲- اصل توجه به تفاوت‌های فردی
- ۳- اصل آزادی عمل حداکثری
- ۴- اصل کار گروهی
- ۵- اصل شادابی و نشاط
- ۶- اصل عزت فردی
- ۷- اصل درونی کردن انگیزه‌ها (مسئولیت پذیری)
- ۸- اصل تقیید به ارزشهای دینی و انقلابی و التزام به مناسک مذهبی
- ۹- اصل خلأقت
- ۱۰- اصل کشف استعدادها نهفته
- ۱۱- اصل هویت ملی